

RAJAVARTIOLAITOKSESTA ANNETUN VALTIONEUVOSTON ASETUKSEN 37 §:N MUUTTAMINEN

Tausta

Sotilaskurinpidosta ja rikostorjunnasta puolustusvoimissa annetun lain (255/2014) 28 a §:ssä (laki 689/2021) säädetään, että pääesikunnan asessorilla ja tutkinnanjohtajalla on itsenäinen oikeus päättää esitutkinnan toimittamisesta. Muutos tuli voimaan 1.8.2021. Rajavartiolaitoksen hallinnosta annetun lain (577/2005) 1.8.2021 voimaan tulleen 31 §:n 4 momentin muutoksen mukaan tarkempia säännöksiä menettelystä sotilasoikeudenkäyntiasioiden esitutkinnassa sekä sotilaskurinpidosta ja rikostorjunnasta puolustusvoimissa annetun lain 28 a §:ssä tarkoitetuista esitutkinnan aloittamiseen oikeutetuista virkamiehistä annetaan valtioneuvoston asetuksella (laki 691/2021). Näin ollen niistä Rajavartiolaitoksen virkamiehistä, joilla on pääesikunnan asessoria ja tutkinnanjohtajaa vastaava itsenäinen oikeus päättää esitutkinnan toimittamisesta Rajavartiolaitoksessa sotilasvirassa palvelevien osalta, tulee jatkossa säätää rajavartiolaitoksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (651/2005) 37 §:ssä.

Ehdotetut muutokset

Rajavartiolaitoksesta annetun valtioneuvoston asetuksen 37 §:n 1 momenttiin lisättäisiin säännös siitä, kuka virkamies voisi kurinpitoesimiensä lisäksi päättää esitutkinnan aloittamisesta Rajavartiolaitoksen sotilasrikosasiassa. Rajavartiolaitoksen organisaatiossa asemansa ja koulutuksensa perusteella tarkoituksenmukainen virkamies päätöksen tekemiseen olisi Rajavartiolaitoksen esikunnan oikeudellisen osaston osastopäällikkö ja apulaisosastopäällikkö.

Rajavartiolaitoksen esikunnalla ei ole omaa tutkintaorganisaatiota toisin kuin Pääesikunnalla. Näin ollen varsinaisen esitutkinnan Rajavartiolaitoksen esikunnan oikeudellisen osaston osastopäällikön tai apulaisosastopäällikön määräämässä esitutkinnassa tekee käytännössä jokin toinen Rajavartiolaitoksen hallintoyksikkö. Asetuksen 37 §:n 1 momenttiin lisättäisiin säännös, jonka mukaan Rajavartiolaitoksen apulaispäälikkö voisi päättää tällaisessa tilanteessa esitutkinnan suorittavasta hallintoyksiköstä, jos se on tarpeen.

Asian valmistelu

Asetusmuutos on valmisteltu virkатыönä sisäministeriön rajavartio-osastolla. Asetusluonnoksesta pyydettiin lausunnot 15 viranomaiselta ja järjestöltä. Lausunnon antoivat sisäministeriön kansallisen turvallisuuden yksikkö, Länsi-Suomen merivartiosto, Suomenlahden merivartiosto, Suojelupoliisi ja Upseeriliitto ry. Puolustusministeriö, Poliisihallitus ja keskusrikospoliisi ilmoittivat, ettei niillä ole ehdotuksesta lausuttavaa.

Annetuissa lausunnoissa ehdotusta pidettiin kannatettavana. Upseeriliitto ry katsoi, että päätösvalta esitutkinnan aloittamisessa tulisi rajata koskemaan vain rikoslain 45 luvun mukaisia sotilasrikoksia sekä virkarikoksia. Lisäksi kyseinen asetuseritys aiheuttaa myös mahdollisen kaksoisroolin syntymisen Rajavartiolaitoksen oikeudellisen osaston roolin kasvaessa. Lausunnosta huolimatta esitetty sääntely on perusteltua esitettyssä muodossaan.

Muutosten voimaantulo

Asetus ehdotetaan tulevaksi voimaan 4 päivänä lokakuuta 2021.